

משג ישראל חרש:

תפירת חליפה

לפני הזמן

זאת היתה קאריקטורה! סיי כם ייגאל דיין, והוא צדק. הוא התכוון לכתבה של עמירם ניר; ששודרה בטלוויזיה בליל שבת, במיסגרת השבוע - יומן אירועים, באישורו של יוסף (טר מ"י) לפיד (ראה שידור). היה זה תיאור חזותי קצר וקטלני של ממשלת-הליכוד, שהיה מורכב כור לו מדבריהם המצולמים של השרים עצמם. הקאריקטורה לא היתה בר כתבה, אלא בדברי השרים על עצי מס, וזה נגד זה.

עצם שידורה של כתבה זו היה אחד מאותות-הזמן. קשה להאמין כי לפני שנה היה מעז מישהו לשדר כתבה כזאת. אם שודרה עתה, בהסכמת המנכ"ל שמונה עלידי הליכוד כדי לטהר את הטלוויזיה מיריבי-הליכוד, יש בכך סימן לכך שהכל מצפים לחילופים קרובים בשילטון.

צ'לירי יפה. ואכן, כאשר הופיע השבוע שימעון פרס בוועידה המחודשת של מפלגת-העבודה, התייג ודיבר כראש-ממשלה לכל דבר. המועמד לתפקיד שר-האוצר, יע קוב לווינסון, דיבר כמי שמציג את התוכנית הכלכלית של הממרי שלה לפני הכנסת.

פרס דיבר בתוקף, הבטיח לשנות את ההחלטות המתקבלות עתה עלידי ממשלת-הליכוד, כמו, למר של, בשטח ההתנחלות. היה לדבר רים צליל יפה, אך הם לא התיישבו עם העובדות. כי שבוע לפני כן הצביעו שלושה אישים מרכזיים במפלגת-העבודה - שר-הביטחון המיועד, חיים בר-לב, ראש-הממשלה ששה שדבר, יצחק רבין, השר הק מיייעד לגי רוזנלוי - למען הק מת התנחלות חדשה בגדה המערבית. ואילו סגן-ראש-הממשלה, יגאל דיין, הצביע נגדה.

בצדק שאל בלעג סגן שר-הביטחון (בהוזה), מרדכי ציפורי: האם יוריד פרס את ההתנחלות שחבריו הצביעו בעדו?

אנשי-הליכוד הירבו להשתמש בסיסמה חדשה: "הם תופרים חליפות לפני הזמן". הכוונה לתליפה הדרושה, כביכול, לשרי-ממשלה חדשים. אולם גם אנשי-הליכוד היו משוכנעים לגמרי כי המערך יגיע לשילטון (ראה הנודו).

מיפלגות

דין רוכב שוב

תפוס ברגע האחרון

טרמפ עז העגה

הטובה ביותר

משה דיין אינו אהב חידושים. יש לו שיטה שהוכיחה את עצמה, והוא נוקט אותה לפני כל בחירות. השיטה: לשבת על הגדר, להפיץ סביבו אווירה של מיסתורין ואיר מים. להחליט ברגע האחרון מה כדאי לו.

כך נהג ב-1965. כאשר הצטרף רק ברגע האחרון לרס" של דויד בן-גוריון. כך נהג ב-1969 וב-1973, כאשר איים על מפלגת-העבודה בפרישה ובפילוג אם לא יתקבלו דרישותיו. ב-1977 אמנם שתק, אך למחרת יום-הביחור קפץ מן ה" מערך אל הליכוד. עכשיו הוא יר שב שוב על הגדר.

החשבון הפשוט של דיין: ברגע האחרון יחליט על מי לתפוס טרמפ. מני וגמור עימו להיכנס לכנסת הבאה. הוא סבור שאם לא יהיה (המשך בעמוד 30)

המכתב הכא הופץ בשבוע שעבר בין כז חברי הכנסת:

26.1.81

אל: כל חברי הכנסת

מאת: ח"כ אורי אבנרי

הנדון: עדות חייל על המתרחש בשטחים המוחזקים

לפני כמה ימים בא אלי חייל המשרת במילואים ביחידה קרבית, אשר נאלצה לשרת תקופת-מה בתפקידי-שיטור בגדה המערבית.

אני סבור שחובתי היא להביא את הדברים לידיעתכם, בהמשך למכתבי הקודמים. אין המדובר במעשי-זוועה, אך הם נותנים תמונה עגומה על ההידרדרות המוסרית המתמדת הכרוכה בהמשך הכיבוש.

החייל התיר לי לזהות אותו באוזני ועדה פרלמנטרית, שתקבל על עצמה לחקור את המתרחש בשטחים המוחזקים, אם תובטח לו חסינות.

להלן עדות החייל:

היום חזרתי מ"אפטר" בבית, ובכניסה למימשל זכיתי בקבלת פנים אופיינית. ילד כבן 12 עומד במרכז הרחבה, מקופל בתוך עצמו, שתי ידיו מכסות על פניו, ומסביבו קצין מישמר-הגבול ועוד שני חיילים. שלושתם בוטים בו, סוטים לו ומעבירים אותו מיד ליד ומרגל לרגל. עמדתי המום. ילד שעוד לא מלאו לו 12 שנה סופג את טראומת-הילדות שלו, דבר שלעולם לא יימחה מזיכרונו.

לפתע עצר קומנדקר והורדו ממנו שלושה נערים נוספים. נאמר לי שאיימו על בעלי-חניויות במרכז אל-בירה. המחזה שהתחולל לעיני היה אחד המזועזעים ביותר שראיתי. התעללות אלימה ואכזרית, שכמוה לא ראיתי לפני-כן.

שיטת ביצוע מעצרים

מאוחר בלילה יוצאים לבצע כמה מעצרים בכפרים בסביבה. עוצרים כל מיני נערים, החשדים בהפרות-סדר, וכן כמה חשודים בפעילות חבלנית עויינת. יוצא כוח גדול בשלושה כלי-רכב. בחוף קר, ומועקה כבדה בלב.

עוצרים ליד הבית הראשון, מתפרסים סביבו. מעירים את מוכתר הכפר, אדם זקן בעל מקל, נראה מבוהל במקצת, אך

מאופק ושקט. הוא יודע שלא באים אליו, אלא רק משתמשים בו כבאמצעי. אם תיפתח אש מהבית - הוא ייפגע ראשון. הוא יודע זאת, ויודע שזו הסיבה שבגללה הובא לשם.

נכנסים פנימה. המיטפחה אינה ישנה עדיין. פחד בעיניים, ושתיקה מתוחה בחדר. המוכתר מסביר את סיבת בואנו. האם מורצת בבכי ומתחננת לפנינו שלא ניקח את בנה. קצין מישמר-הגבול משתיק אותה בגסות, ולפתע היא משנה את הבעת-פניה, ומפחד נורא היא מפגינה גאווה וכותה, וגוערת בקצין שיתנהג בנימוס בביתה.

במשך כל הזמן הזה הנער אינו מוציא הגה. הק עיניו, המתרוצצות בפחד ובשינאה, מגלות את אשר בליבו. נערך חיפוש בבית, ולאחר מכן לוקחים אותו, כובלים אותו וממשיכים הלאה. מוצאים למחנה-פליטים שקט. ברוב הבתים כבר ישנים. דופקים בדלת, אחרי שחוזרים שוב על תהליך הבאת המוכתר והפריסה סביב הבית. בפנים בכי של תינוק.

הפעם לא נכנסתי, העדפתי להישאר בחוף. בזמן ביצוע המעצר מעבירים שני חיילי מישמר-הגבול את זמנם בהתעללות בנער. מקללים אותו, מעליבים אותו, חובטים בו אך אינם פוצעים אותו.

זוהי דוגמה לאחד מעשרות המעצרים שבהם השתתפתי, כשהתמונה בכלם דומה, במידת-חריפות זו או אחרת.

מעצר לשם ניקוי מיתקן

באחד הערבים הובאו למימשל הצבאי (ברמאללה) קבוצה של כ-30 נערים, ששוכנו במשך הלילה באחד המחסנים בחצר המימשל. בבוקר, כשקמתי, היה יום-שמש נאה, והחצר היתה מלאה בנערים פלסטיניים, שניקו בקפידה את החצר, אספו אשפה, ניקו הפצ'יאפסנאות, שטפו אותם, סידרו אותם, קיפלו רשתות טניקס, שטפו צל"ם (ציוד לחימה), ובקיזור - עובדים.

ידעתי שלמחרת יש ביקורת-מט"ל במחנה, ושבמצבו הנוכחי לא היה לו שום סיכוי לעמוד בביקורת. עם תוספת זו של כוח-עבודה - היה לו סיכוי. על הנערים הערביים הופקדו שלושה שוטרים חמושים, שלא עשו דבר פרט להורות להם מה לעשות.

תוך כדי כך נכנס אחד השומרים לחדר-הפלוגה שלנו, וביקש מאיתנו לצאת מהחדרים כדי שיוכל לשלוח כמה ילדים לנקות את חדרינו. סילקנו אותו משם בזעם ובבוז.

לאחר מכן, כשהלכתי להתקלח, הבחנתי שהמיקלחות והשירותים תים נוקו ללא ידיעתנו. כשפניתי לקצין-האפסנאות במקום בקשר לתופעה זו, ענה לי בסיחון: "מה יש? שיעבדו קצת, ולא יאכלו חינם!" שאלתי אותו אם היה עומד בביקורת בילעדיהם, והוא ענה לי: "לא, היו לי סיכויים. אבל איתם - יש". הוא העביר אותם מעלות-השחר עד החשיכה.

הרעבת עצירים

בלילה נעלו את הנערים במחסן, ולא הביאו להם מזון.

חייל עוצר ילד ברמאללה*
*מיד ליד ומרגל לרגל...

עדותו של חייל

כשעברתי ליד חדרם אמר לי מישהו מהם, דרך החלון שבדלת: "לא קיבלנו אוכל!" הלכתי למיטבח וביקשתי אוכל עבורם. נתקלתי בתשובה אחידה בכל מקום: "שימותו!"

פניתי לרס"ר המיטבח, שענה לי בסיוגון דומה. אחרי שידולים רבים חסכים לתת לי כמה כיכרות לחם, מרגרינה וקופסת שוקולד למריחה. התביישתי.

כמה לילות לאחר מכן חזר אותו סיפור של האוכל, אבל הפעם בנוגע לשמיכות ומיזרונים, שלא סופקו לקבוצה של שישה נערים שנעצרו למשך הלילה. היה זה לילה קר בצורה לא-רגילה. פניתי לכל קציני המימשל שראיתי, ואצל כולם נתקלתי בבוז ובחסר-איכפתיות, ובתגובות בנוסח: "מה איכפת לך?"

כמה מהם האשימו אותי בחבר ב"שלום עכשיו", רחמנא ליצלן. גם המפקד-התורן באותו הערב התעלם ממני בגסות, וכשלא הרפיתי ממנו איים עלי, האשים אותי בחוצפה, אמר לי שאני "נודניק" ושהוא לא נותן שמיכות ומיזרונים לאף אחד. הגעתי איתו לעימות מילולי חריף, אבל שמיכות ומיזרונים לא קיבלתי.

כיווד הכגנה בבית-ספר תיכון לבנות

במשך תקופת המילואים שלי הוזעקנו פעמים רבות לטפל בהפרות-סדר בבתי-הספר באזור.

באחד המקרים הוזעקנו לבית-ספר לבנות, שבו סירבו התלמידות להיכנס לשיעורים ונשארו בחצר, תוך כדי השמעת שירים לאומיים, וכמו שדווח לנו - גם הנפת דגל פלסטין, שאותו לא ראיתי כשבאתי למקום. קבוצת נערות עמדה גם בשער בית-הספר ושרה שירים לאומיים. יש לציון שההוראות שלנו אוסרות עלינו להיכנס לתוך בית-ספר, אלא במיקרה של הפרות-סדר חמורות ביותר.

כשהגענו למקום ברחו הנערות לתוך בית-הספר והתפזרו בכיתות. שני קציני-מימשל קפצו מכלי-הרכב ואמרו למפקד שלנו: "בוא נוציא אותן החוצה, נלמד אותן לקח. נירח להן ברגליים!"

הקצין שהיה אחראי עלינו שיכנע אותו שלא להיכנס, ולא נכנסנו.

תכוסת בית האעצר

קצין-מודיעין בדרגת סגן סיפר לנו שבבית-המעצר ברמאללה, שיש בו מקום ל-500 עצירים, יש כעת 950 עצירים.

אותו הקצין התפאר לפנינו שיש בסמכותו לעצור כל אדם במשך 18 ימים, מבלי למסור על כך דו"ח. הקצין הוא כבן 20.

* תמונה זו צולמה לפני כמה חודשים ואינה שייכת למכתב זה.